

K NIEKTORÝM OTÁZKAM PRÁCE VELITEĽOV A ŠTÁBOV V SÚČASNÝCH OPERÁCIÁCH

Za posledné roky sa v oblasti velenia a práce štábov v poli vykonal značný pokrok. Ten je patrný v oblasti rýchleho prevodu vojsk na vojnový stav, znalosti zásad prípravy a vedenia súčasných operácií, v štruktúrach a vybavenosti miest velenia, v metodikách práce, v špecializovanej príprave jednotlivcov a pracovných kolektívov, v širšom a cieľavedomejšom využití výpočtovej techniky, v zdokonalení práce v teréne pri príprave operácie a boja, ale i v schopnosti operačných štábov rýchle sa zladíť na plnenie úloh po doplnení dôstojníkmi a generálmi.

Na všetkých stupňoch je snaha na vedeckom základe analyzovať získané poznatky z praxe cvičení s cieľom reálnejšie predvídať možné situácie prípravy, rozpútania a vedenia vojny na západoeurópskom priestore vojnovéj činnosti, majúť na zreteli rozpracovanie použitia vlastných vojsk a účinnejšie pôsobenie orgánov velenia na vojská pri ich príprave a plnení bojových úloh.

Všetky požiadavky na súčasné orgány velenia, tak ako ich rozoberal v článku s. generálporučík Ing. Vasil Pavlič, sa realizujú konkrétnymi ľuďmi a preto v procese uskutočňovania vystupujú plasticky, ich pozitívne aj negatívne vlastnosti. S touto skutočnosťou sa musí počítať hlavne pri vytváraní trvalých i dočasných pracovných kolektívov. Za vedúceho každého pracovného kolektívu musí byť vybraný taký pracovník, ktorý zvládol celý obsah práce kolektívu, sám dokáže pracovať presne, operatívne, vydrží maximálnu fyzickú záťaž a bude zárukou, že úlohy uložené jeho pracovnej skupine budú za každej situácie splnené včas a s požadovanou kvalitou. Ak na danom štábe takýchto vedúcich pracovných skupín postrádame, niet iného východiska, než si vytýpovať z kádrových pracovníkov oddelení (správ) takýchto jednotlivcov a s perspektívou ich na túto funkciu cieľavedome pripravovať. Osobitne je dôležité dlhodobo pripravovať takých vedúcich pracovných skupín, u ktorých je plnenie úloh v poli podmienené znalosťou ruského jazyka.

Okrem odborných znalostí a odbornej pripravenosti nemôžeme opomenúť ani charakterové vlastnosti vedúceho pracovného kolektívu. Pri plnení množstva úloh v krátkom čase, pri tlakoch nadriadených orgánov, ale i podriadených stupňov, pri neprestajných súčinnostných väzbách zákonite vznikajú napäté situácie, ktoré musí vedúci pracovného kolektívu prirodzene znášať, dokážať ich rýchlo prekonávať a tlmíť ich dopad na ďalších členov kolektívu.

Celá práca veliteľstva a štábu každého stupňa velenia začína uvedením do situácie a prevzatím bojových úloh. V štábe operačno-strategického zväzu, zväzu, zväzkov a útvarov sú pre činnosť po prevzatí bojovej úlohy rozpracované metodické postupy práce, ktoré sú v potrebnej miere zladené vo vertikálnej i horizontálnej rovine. Je v nich rešpektovaná požiadavka v optimálnej krátkom čase prijať na každom stupni zámysel, schváliť ho nadriadeným a vydať predbežné bojové nariadenie pre zabezpečenie súbežnej práce od operačno-strategického zväzu až po útvar; v ďalšom prijať rozhodnutie, schváliť ho nadriadeným a vydať na jeho základe bojové úlohy podriadeným a na všetkých stupňoch splánovať operáciu a boj k stanovenej dobe pohotovosti alebo k nutnej lehote vyvolanej situáciou.

Za posledné roky sa po overení niekoľkokrátanou praxou tieto metodiky ustálili a predpokladajú napr. pri nedostatku času splánovanie operácie a bojov od prevzatia smernice na operáciu dovedna 24 hodín.

Za 13 hodín od prevzatia smernice veliteľom operačno-strategického zväzu začína plánovať útvar v zostave vševojskového zväzku na základe predbežného bojového nariadenia.

Bojové úlohy predpokladáme vydať po schválení rozhodnutí nadriadeným na stupni operačno-strategický zväz za 12 hodín, na stupni zväz za 14,5 h, na stupni zväzkov za 16 h a na stupni útvar vševojskového zväzku za 18 hodín.

Tým zostáva na splánovanie a prípravu operácie na stupni operačno-strategický zväz 12 h, na stupni zväz 9,5 h; na splánovanie a prípravu boja v zväzku 8 h a v útvaru v rámci vševojskového zväzku 6 h.

Iste by bolo žiadúce skrátiť čas na prípravu rozhodnutia a vydanie bojových úloh na stupni operačno-strategický zväz—zväz a predĺžiť čas na prípravu boja v divízii a pluku. To by bolo splniteľné prostredníctvom zvýšenia intenzity prípravy operačných štábov pri ich vzájomnom zladovaní pre prácu v poli, skrátením času na odovzdávanie bojových úloh pomocou spojovacích prostriedkov. Čas potrebný na spracovanie nutných prepočtov výpočtovými strediskami toto skrácovanie umožňuje. Je však potrebné doriešiť odovzdávanie informácií z jedného výpočtového strediska pre využitie na ostatné stupne velenia, ktoré danú informáciu nutne potrebujú. Takýto postup bol využitý pri cvičení Sojuz-83, keď prepočty spracované na štábe operačno-strategického zväzu boli pomocou zariadenia „Páska“ odovzdané pre využitie a analýzu nadriadeným orgánom. Analogicky by bolo možné rýchle získať prepočty spracúvané výpočtovými strediskami zväzkov štábov operačno-strategického zväzu.

Pri príprave rozhodnutia na každom stupni velenia vystupuje v súčasných podmienkach do popredia hlboká analýza možností zasadenia prekvapivých úderov nepriateľom. Ak vychádzame zo skutočností, že letectvo nepriateľa môže zasadiť údery za 20–30 minút po jeho štarte a údery prvými sledy pozemných vojsk do 4–6 h po opustení posádok, tak nás to musí viesť k hlbokému rozpracovaniu adekvátnych protiopatrení na zmarenie týchto úderov. Tým chceme zdôrazniť, že v metodických postupoch štábov pri súbežnom plánovaní operácie a boja musia byť otázky spojené s odrazením a zmarením pre-

kvaplivých vzdušných a pozemných úderov nepriateľa riešené prednostne. Že bojové úlohy vydané v tomto smere musia byť vykonávané až do útvaru včítane doručené pred ostatnými úlohami v takom čase, aby sa vojská mohli na ich splnenie pripraviť. Preto nemôžu byť ani v čase rozhodovacieho a plánovacieho procesu pustené so zreteľa otázky pohotovosti vojsk PVO a letectva a otázky včasného prikrytia štátnych hraníc.

Aj v období, keď je väčšina štábu zamestnaná na príprave rozhodnutia a plánovaní operácie (boja) musíme vyčleniť ľudí na náročnú kontrolu pohotovosti tých síl a prostriedkov, ktoré sú predurčené odraziť prekvapivé vzdušné úderý nepriateľa jeho prvosledových vojsk.

Z uvedeného vyplýva nevyhnutnosť veliteľom a jeho najbližšími spolupracovníkmi pri príprave zámyslu a tvorbe rozhodnutia postupne riešiť úlohy odrazenia agresie vzdušných a pozemných síl nepriateľa (hlavne jeho prvosledových zväzkov schopných prejsť do útoku priamo z posádok), vytváranie obranného alebo útočného uskupenia, jeho zasedenie a splnenie stanovených úloh a cieľov operácie a boja. Takto postupne musíme vydávať aj bojové úlohy vojskám, aby sa nepremarnil čas, ktorý by mohol v náš neprospech využiť nepriateľ. Stačí si uvedomiť, čo by pre ďalšie plnenie bojových úloh vojskami znamenalo napr. oneskorené uvedenie prostriedkov PVO a letectva do pohotovosti na odrazenie vzdušných úderov alebo nezaujatie vojskami krytu štátnych hraníc určených úsekov obrany pred dosiahnutím štátnych hraníc čelami prírod prvosledových zväzkov nepriateľa.

Každý metodický postup práce veliteľov a štábov je teda len návodom pre cieľavedomú a zladenú činnosť, ale rozhodujúcou je vždy situácia za akej sa zámysel, rozhodnutie, plán operácie a boja tvorí a analýza tejto konkrétnej situácie si vyžiada vždy korekcie metodík z hľadiska požiadavky splniť naše opatrenia tak, aby sme predstihli nepriateľa v akcii. Pritom nejde vždy ani tak o rýchlosť práce veliteľov a štábov, ale najmä o včasnosť splnenia našich opatrení pred splnením zamýšľaných opatrení nepriateľom.

Reálne zhodnotenie časových a priestorových možností úderov nepriateľa je pre nás kritickým časom na splnenie našich protipatrení, preto nie rýchlosť, ale včasnosť je rozhodujúcim kritériom našej práce.

Len z tejto časti práce veliteľov a štábov pri príprave operácie a boja, nehovoriac o ďalších otázkach z oblasti prieskumu, informačnej oblasti, zabezpečenia operácie a boja a iných je zrejmá nevyhnutnosť nepretržitosti práce v každej pracovnej skupine štábu a pritom vysoká intenzita vyplývajúca z neprestajného nedostatku času na splnenie všetkých stanovených úloh a ďalších potrebných opatrení. Práca veliteľov a štábov pri príprave operácie a boja je teda nadmerne vyčerpávajúca psychické aj fyzické sily ľudí, pritom musí byť presná a kvalitná. Presnosť a kvalitu, ale i nepretržitosť môžeme zabezpečiť jedine pravidelnou regeneráciou síl. Prax ukazuje, že je nevyhnutné v 24-hodinovom pracovnom cykle vyčleniť minimálne 3 h na odpočinok pre každého príslušníka pracovného kolektívu. Nutnosť rešpektovania tejto požiadavky je naliehavá najmä po prvej až druhej noci bez spánku. Nerešpektovanie tejto zásady by viedlo k rozkladu požadovaného pracovného rytmu a vyvolalo by značné chyby a nepresnosti v práci.

Preto v každom pracovnom kolektíve musíme presne plánovať a dodržiavať režim práce a odpočinku a pritom zabezpečiť splnenie všetkých úloh a povinností.

Ešte väčšie nároky na prácu veliteľov a štábov než pri príprave, kladie dynamika operácie a boja. Včasné zistenie a zničenie taktických a operačných prieskumných palebných systémov nepriateľa bude mať podstatný vplyv na splnenie bojových úloh vlastnými vojskami. Ich presnosť a mohutnosť úderu môže značne oslabiť bojaschopnosť našich vojsk a narušiť velenie. Zladenie práce prieskumných orgánov všetkých stupňov vzdušného a pozemného prieskumu, včasná analýza ich správ a naše odvetné opatrenia budú vyžadovať ešte väčšie duševné a fyzické vypätie veliteľov a štábov než obdobie prípravy operácie a boja.

Na režim práce veliteľov a štábov bude okrem uvedeného vplývať podstatnou mierou aj premiestňovanie miest velenia, práca na predsunutom alebo vzdušnom mieste velenia.

V dynamike operácií sa rozsah práce bude koncentrovať do menších pracovných kolektívov než je tomu v období prípravy operácie (boja). Napr. pri premiestňovaní veliteľského stanovišťa operačno-strategického zväzu musí celý rozsah práce po dobu 6—8 h zvládnuť záložné veliteľské stanovište. Ešte zložitejšia práca vzniká na predsunutých a vzdušných miestach velenia. Ani priame využitie výpočtovej techniky v tomto období nie je možné. Jej sprostredkované využitie môže byť niekedy z hľadiska času už nevyužiteľné. Preto musia byť pracovníci hlavne na PMV a VzMV pripravení uskutočňovať potrebné prepočty, osobne, musia byť k tomu vybavení dostupnými vreckovými kalkulačkami a musia mať v svojich pomôckach potrebné vstupné údaje o vlastných vojskách a nepriateľovi. Zložitejšou na týchto miestach velenia je aj otázka zberu a analýz informácií a doručovanie bojových úloh vojskám. Priestorová obmedzenosť pracovísk na PMV a VzMV znemožňuje využívanie máp väčších rozmerov.

Tieto skutočnosti musia byť v príprave veliteľov a štábov sústavne overované, analyzované a režim práce skupín na PMV a VzMV musí z týchto podmienok plne vychádzať. Nie je teda predstaviteľné, že by bez dôslednej prípravy a zladenia práce skupín na PMV alebo VzMV mohli požadované úlohy splniť.

Toto nie je však v príprave veliteľov a štábov plne docenené a plnenie úloh pracovných skupín na PMV, VzMV a ZVS čís. 2 nie je dostatočne rozpracované.

Realita súčasnej prípravy a vedenia operácií a bojov kladie mimoriadne nároky na špecializovanú prípravu jednotlivcov, na zladenie ich práce v pracovných kolektívoch a v celých skupinách jednotlivých miest velenia. Vyžaduje neprestajné rozširovanie potrebných znalostí a prehľbovanie praktických návykov. Vyžaduje však aj psychicky a fyzicky zdatných, húževnatých a vytrvalých pracovníkov poťných štábov.